

2009

TOIMINTAKERTOMUS

APTEEKKIEN ELÄKEKASSA

SISÄLTÖ

Hallituksen puheenjohtajan tervehdys	4
Toimintapiiri ja hallinto	6
Riskienhallinta ja toimintaympäristö	7
Tulevaisuuden näkymät	8
Eläkkeet ja eläkevastuut	9
Vakuutusmaksut ja maksutaso	10
Hoitokulut ja sijoitustoiminta	11
Vakavaraisuus	14
Tuloslaskelma	15
Tase	16
Tuloslaskelman liitetiedot	18
Tilintarkastuskertomus	21
Vertailulukuja	22

HENKILÖSTÖ

Kari Joutsa, toimitusjohtaja	(09) 6126 2711
Tommi Mäkelä, sijoituspäällikkö	(09) 6126 2713

TALOUS

Varpu Hyvönen, talouspäälikkö	(09) 6126 2715
Virpi Kannas, talousassistentti	(09) 6126 2731
Susanna Kuhta, kirjanpitäjä	(09) 6126 2714

ELÄKEVAKUUTUKSET

Sirpa Moilanen, eläkepäälikkö	(09) 6126 2723
Myrna Bergström, eläkekäsittelijä	(09) 6126 2741
Susanna Jarsma, eläkekäsittelijä	(09) 6126 2721
Riitta Jokitie, vakuutusten hoitaja	(09) 6126 2734
Pirjo Tuohimaa, vakuutusten hoitaja	(09) 6126 2724

KIINTEISTÖT

Markku Holma, kiinteistöpäällikkö	(09) 6126 2732
Kirsti Heikkinen, isännöitsijä	(09) 6126 2733
Marja Loponen, asiakaspalvelusihteeri	(09) 6126 2719

Asuntojen vuokraus	(09) 6126 2719
	(09) 6126 2733

APTEEKKIEN ELÄKEKASSA

Kalevankatu 13
00100 HELSINKI
Puhelin (09) 6126 270
Faksi (09) 6126 2710
Sähköposti: etunimi.sukunimi@aekassa.fi
www.aekassa.fi

TIIVISTELMÄ TUNNUSLUVUISTA

	2009	2008
Vakuutusmaksutulo, 1000 €	58 401	55 145
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, 1000 € ¹⁾	53 108	47 842
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvin, 1000 €	39 237	-62 627
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	11,4	-14,7
Liikevaihto, 1000 €	81 843	10 026
Kokonaishoitokulut, 1000 €	2 321	2 209
% liikevaihdosta	2,8	22,0
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta ²⁾	0,6	0,6
Kokonaistulos, 1000 €	21 252	-60 201
Vastuuvelka, 1000 €	360 891	333 938
Toimintapääoma, 1000 €	78 300	56 182
% vastuuvelasta ³⁾	24,6	18,9
suhteessa vakavaraisuusrajan	3,2	2,9
Tasointuvastuu, 1000 €	8 459	6 305
Eläkevarat, 1000 € ⁴⁾	392 245	349 497
Tuloksen käyttö kannatusmaksujen alentamiseen (%) TyEL-palkkasummasta	0,0	0,0
TyEL-palkkasumma, 1000 €	201 845	193 428
YEL-työtulosumma, 1000 €	68 868	63 764
TyEL- vakuutuksenottajia	626	621
TyEL-vakuutettuja	7 686	7 583
YEL- vakuutuksenottajia	661	665
Eläkkeensaajia	4 719	4 646

¹⁾ Vastaa tuloslaskelman erää maksetut korvaukset

²⁾ Hoitokulut ilman työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja ja lakisääteisiä maksuja

³⁾ Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta

⁴⁾ Vastuuvelka + arvostuserot

Apteekkien Eläkekassa on perustettu vuonna 1864. Vuosi 2009 on eläkekassan 146. toimintavuosi. Apteekkien Eläkekassa vastaa Suomen yksityisapteekkien eläkevakuutamisesta. Eläkekassa hoitaa sekä työntekijän eläkelain (TyEL) että yrittäjän eläkelain (YEL) mukaista vakuutustoimintaa.

Virallinen tasekirja on nähtävissä toimistossamme: Kalevankatu 13, 00100 Helsinki.

ETUUEDET JA TOIMINTAPIIRI

Apteekkien Eläkekassa hoitaa Suomen yksityisapteekkien työntekijän eläkelain (TyEL) ja yrittäjän eläkelain (YEL) mukaista eläketurvaa sekä farmaseuttisen henkilöstön lisäeläketurvaa. Lisäeläketurvan mukaisten etuuksien ansainta päättyi kertomusvuoden lopussa tapahtuneeseen A-osaston sulkemiseen.

Eläkekassan toiminta on jaettu kolmeen osastoon:

- Työntekijän eläkelain mukaista peruseläketurvaa hoitavaan B-osastoon, johon kuuluvat kaikki kannattajaosakkaiden palveluksessa olevat työntekijät, joiden työsuhte on TyEL:n alainen.
- Yrittäjän peruseläketurvaa hoitavaan C-osastoon, johon kuuluvat apteekkarit ja heidän apteekkityössä avustavat perheenjäsenensä.
- Lisäeläketurvasta vastaavaan A-osastoon, johon kuuluivat sellaiset 23 vuotta täyttäneet TyEL:n alaiset työntekijät, joilla oli farmaseutin tai proviisorin tutkinto. A-osaston mukaisten etuuksien ansainta päättyi 31.12.2009. Osasto suljettiin tuolloin lopullisesti. Sulkemiseen mennessä ansaitut eläketuudet säilyvät ennallaan ja niistä annetaan ns. vapaakirja. Vapaakirjat ja alkaneet eläkkeet tullaan suunnitelman mukaan jatkossa siirtämään henkivakuutusyhtiön hoitoon.

KANNATTAJAOSAKKAAT

TOIMINTAPIIRIIN KUULUVIEN LUKUMÄÄRÄ			
	31.12. 2009	31.12. 2008	Muutos lkm.
B-osaston perusturva	7 686	7 583	+103
A-osaston lisäturva	3 075	3 224	- 149
C-osasto	661	665	- 4

Eläkekassan kannattajaosakkaita ovat Suomen Apteekkariliiton jäseninä olevat yksityisapteekkien apteekkarit, Suomen Apteekkariliitto ja Suomen Farmasialiitto. Lisäksi kannattajaosakkaina on eräitä

apteekkitoimintaan läheisesti liittyviä yrityksiä. Kannattajaosakkaita oli toimintavuoden päättyessä 626 (621 vuonna 2008).

Johtuen siitä, että A-osasto suljettiin uusilta työntekijöiltä 1.1.2005 alkaen, osaston toimintapiiriin kuuluvien lukumäärä on vähentynyt edelleen. Yhteensä vähennys vuodesta 2004 on ollut 961 henkilöä.

KASSANKOKOUKSET

Varsinainen kassankokous pidettiin 29.4.2009. Kokouksessa käsiteltiin kassan sääntöjen 35 §:n mukaiset asiat.

Kokoukseen osallistui 13 kannattajaosakasta ja kuusi kassan jäsentä. Valtakirjoilla oli lisäksi edustettuina 46 kannattajaosakasta ja 445 jäsentä.

Ylimääräinen kassankokous pidettiin 16.12.2009. Kokoukseen osallistui kahdeksan kannattajaosakasta ja kolme jäsentä. Valtakirjoilla oli lisäksi edustettuina 29 kannattajaosakasta. Kokouksessa päätettiin sääntömuutoksista, joilla suljettiin lopullisesti A-osasto ja päätettiin eläkkeiden ansainnan päättymisestä 31.12.2009. Lisäksi päätettiin eläkkeiden ja vapaakirjojen kertasuoritusten mahdollistamisesta vakuutuslainsäätämällä mukaisiin ehdoin. Finanssivalvonta on vahvistanut sääntömuutokset 15.2.2010 antamallaan päätöksellä.

HALLINTO

Kassan hallituksen puheenjohtajana on toiminut apteekkari Klaus Holttinen. Varapuheenjohtajana on toiminut farmaseutti Katja Tanskanen. Hallituksella oli toimintavuoden aikana 11 kokousta. Hallituksen kokoonpano varsinaisesta kassankokouksesta lähtien on esitelty viereisellä palstalla.

TYÖVALIOKUNTA

Hallituksen työvaliokunnan jäsenenä toimivat hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kassan toimitusjohtaja ja sijoituspäällikkö. Työvaliokunnan tehtävänä on valmistella kassan hallitukselle esiteltäviä asioita ja hoitaa kassan sijoitustoimintaa hallituksen määrittelemän strategian mukaisesti.

HENKILÖSTÖ

Eläkekassan toimitusjohtaja on varatuomari Kari Joutsa. Vuonna 2009 kassan palveluksessa oli keskimäärin 13,9 (13,9) henkilöä.

ASIAANTUNTIJAT

Eläkekassan vakuutusmatemaatikkona on toiminut filosofian kandidaatti Yrjö

APTEEKKIEN ELÄKEKASSAN HALLITUS

C-osaston jäsenten ja kassan kannattajaosakkaiden edustajat

VARSINAISET JÄSENET

Apteekkari

Klaus Holttinen (2010*)
Lappeenranta

Apteekkari

Sirkka Weckström (2011*)
Helsinki

Apteekkari

Anja Järvinen (2012*)
Loviisa

VARAJÄSENET

Toimitusjohtaja

Reijo Kärkkäinen (2010*)
Helsinki

Apteekkari

Irene Soinio-Laaksonen (2011*)
Helsinki

Apteekkari

Veikko Haikala (2012*)
Helsinki

A- ja B-osaston jäsenten edustajat

VARSINAISET JÄSENET

Toimitusjohtaja

Leena Tervonen (2010*)
Porvoo

Farmaseutti

Katja Tanskanen (2011*)
Ylämylly

Farmaseutti

Leena Junttila (2012*)
Helsinki

VARAJÄSENET

Puheenjohtaja

Inka Puumalainen (2010*)
Helsinki

Proviisori

Jarkko Suvinen (2011*)
Mikkeli

Proviisori

Helena Jalonen (2012*)
Ylöjärvi

* Toimikauden päättymisvuosi

Turtiainen, SHV, Porasto Oy:stä. Asian-tuntijalääkäripalvelut ostetaan Porasto Oy:stä, jossa lausuntoja antavat LL, työterveyshuollon erikoislääkäri Otso Ervasti ja dosentti, erikoislääkäri Timo Aro.

TILINTARKASTAJAT

Kannattajaosakkaat ja C-osaston jäsenet valitsivat eläkekassan vuoden 2009 tilejä ja hallintoa tarkastamaan KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n, jossa vastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha Tuomala. Tilintarkastusyhteisön toimiessa tilintarkastajana ei varatilintarkastajaa nimitä.

B-osaston jäsenet valitsivat eläkekassan vuoden 2009 tilejä ja hallintoa tarkastamaan KHT Juha Väisäsen ja varalle KHT Pekka Kaasalaisen, jotka myös työskentelevät mainitussa KHT-yhteisössä. Samalla päätettiin, että Väisänen toimii valvontatilintarkastajana.

RISKIENHALLINTA

Riskiennhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sen tavoitteena on varmistaa, etteivät eläkekassan toimintaan tai toimintaympäristöön liittyvät riskit toteutuessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita, vaarana kassan toiminnan jatkuvuutta tai kassaan kohdistuvaa luottamusta.

VASTUUT, VALVONTA JA ORGANISOINTI

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevan sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa kassan strategisten ja operatiivisten tavoitteiden toteutuminen, toimintojen tehokkuus ja laatu sekä riskienhallinnan kattavuus. Keskeistä on turvata vakuutettujen, eläkkeensaajien ja kannattajaosakkaiden oikeudet kaikissa tilanteissa.

Kassan hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat riskienhallinnasta, riskienhallintamennettelystä ja riskienhallintasuunnitelmien ajantasaisuudesta ja suunnitelmien toteutumisesta. Eläkekassalla on hallituksen vuosittain hyväksymä riskienhallintasuunnitelma.

RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET

Riskiennhallinnan ja riskien valinnan periaatteina kassassa ovat:

- riskinotto on yhteneväinen strategisten ja operatiivisten linjausten kanssa
  - riskinotto ei vaaranna kassan toimintaa tai talouden vakautta
  - määritettyjä riskirajoja noudatetaan
  - riskien vaikutukset kyetään tunnistamaan
- Kassan riskienhallinta on mahdollisimman ennakoivaa ja aktiivista.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

TALOUDEN TILA

Vuosi 2009 alkoi hankalissa merkeissä. Keskuspankit joutuivat rahoitusmarkkinoiden ongelmien uhatessa rahoitusjärjestelmän vakautta ja reaali-talouden jyrkästi supistuessa laskemaan ohjauskorkonsa alimmilleen historiassa. Työttömyys kasvoi voimakkaasti, kuluttajien luottamus oli pohjalukemissa ja sijoitusmarkkinoilla riskinotto oli alhaisella tasolla. Tämän seurauksena osakkeet laskivat rajusti ympäri maailmaa, kun huolet heikosta taloukskasvusta painoivat. Yritykset raportoivat yhä heikkeneviä tuloksia ja tulevaisuus näytti poikkeuksellisen epävarmalta. Likviditeetti oli riskillisissä koroissa lähes olematonta. Pankkikriisin ehkäisemiseksi jouduttiin pankkisektoria tukemaan julkisin varoin, sekä suoraan että valtioneuvosten kautta valtavilla summilla. Vuoden 2009 alkua leimasi myös pelko Japanin tyyppisestä deflaation eli hintojen laskemisen kiertästä, jolla on hyvin vahvasti taloudellista aktiiviteettia heikentävä vaikutus.

Osakemarkkinoilla käänne tapahtui keväällä 2009. Myös yrityslainat toipuivat erityisesti riskillisemmissä luokissa ja antoivat huippu-tuottoja. Tuotantotarvikkeiden ja öljyn hinnat kääntyivät uudelleen nousuun, kun varastot oli saatu sopeutettua alemman kysynnän tasolle. Elvytystoimet Suomessa ja maailmalla ovat olleet mittavia ja laaja-alaisia. Niillä on ollut merkittävä vaikutus taloudelliseen aktiiviteettiin.

Loppuvuonna taloudet kääntyivät jo kasvuralle.

Merkittävimpiä epävarmuustekijöitä sijoitusympäristön kannalta ovat julkisten talouksien suuren velkaantumisen takia kiristynvä finanssipolitiikka, rahoitus- ja asuntomarkkinaongelmien ratkeaminen, yritysten tuloskehitys, euron ja dollarin välinen suhde sekä Yhdysvaltain vaihtotaseen ja budjetin alijäämän kehittyminen. Myös elvyttävän finanssipolitiikan teho heikkenee ajan kuluessa. Euroopassa eräiden Välimeren maiden tilanne näyttää todella huolestuttavalta.

ELÄKEJÄRJESTELMÄ

Suomen etuusperusteinen eläkejärjestelmä kesti hyvin finanssikriisin aiheuttaman varallisuusarvojen laskun. Etuudet maksetaan suhdanteista riippumatta, eikä eläkkeiden taso riipu sijoitustuotoista. Suomen eläkejärjestelmän pitkä sijoitushorisontti auttaa sopeuttamaan eläkkeiden rahoitusta poikkeuksellisissa oloissa. Pitkällä aikavälillä kriisi ei arvioiden mukaan juurikaan vaikuta työeläkejärjestelmän kestävyteen tai maksutasoon.

Vuodesta 2010 lähtien elinaikakerroin pienentää alkavan työeläkkeen määrää ja sopeuttaa eläketurvaa kohoavan eliniän aiheuttamiin kustannuksiin. Elinaikakerroimen soveltamista työkyvyttömyystapa-uksissa lievennetään ja nuorina työkyvyttömyiksi tulleiden eläkkeeseen tehtävää kertakorotusta ja tulevan ajan laskentaa parannetaan.

Pääministerin maaliskuussa tekemä ehdotus vanhuuseläkkeen ikärajan korottamisesta nostatti tunteita ja aiheutti jopa yleislakkouhan. Kiista ratkesi, kun hallitus ja työmarkkinajärjestöt sopivat, että työmarkkinaosapuolet valmistelevat linjauksia, joilla eläkkeelle siirtymistä myöhennetään vähintään kolmella vuodella vuoteen 2025 mennessä. Asetetussa työryhmässä ei kuitenkaan syntynyt osapuolten yhteistä ehdotusta. Toisessa työurien pidentämistä pohtineessa työryhmässä, jonka ehdotus valmistui tammikuussa 2010, päädyttiin

siihen, että alkavien työkyvyttömyyseläkkeiden määrän vähentämiseen pyritään tehokkaan ja kattavan työterveyshuollon avulla. Lisäksi raportissa ehdotetaan välineitä työhyvinvoinnin kehittämiseen työpaikoilla ja se sisältää myös koulutusta ja osaamista koskevia ehdotuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut kaksi työryhmää selvittämään mahdollisia muutoksia vakavaraisuussäätelyyn ottaen huomioon syksyllä 2008 alkanut finanssikriisi. Myös työeläke toimijoiden välistä kilpailua määrittävän lainsäädännön valmistelu jatkuu.

Eläkesäätiöille ja eläkekassoille mahdollistettiin maksuperusteisen lisäeläketurvan järjestäminen 1.4.2009 voimaan tulleella lailla. Vuonna 2004 solmitun apteekkien farmaseuttista henkilökuntaa koskevan eläkesopimuksen mukaan viimeistään vuonna 2009 tuli aloittaa neuvottelut farmaseuttisen lisäeläkkeen muuttamisesta maksuperusteiseksi. Laki tuli siten voimaan sopimukseen nähden juuri oikeaan aikaan. Eläkekassassa selvitetiinkin mahdollisuutta perustaa uuden lain mukainen oma eläkekassa, mutta selvitystyön perusteella kassan hallitus päätyi suosittamaan Suomen Apteekkariliitolle ja Suomen Farmasialiitolle järjestelyn toteuttamista henkivakuutusyhtiössä, joksi valittiin tarjouskilpailun perusteella Mandatum Life Henkivakuutusosakeyhtiö.

Vuoden aikana yhdeksän TyEL -eläketurvaa hoitavaa eläkesäätiötä ja -kassaa on tehnyt päätöksen siirtää vakuutustoimintansa vakuutusyhtiöön. Yhdessä eläkesäätiössä myös vapaaehtoista eläketurvaa hoitava osasto siirtyy vakuutusyhtiöön, muissa sekä lakisääteistä että vapaaehtoista eläketurvaa hoitavissa laitoksissa vapaaehtoisen eläketurvan hoitaminen jäi säätiöön. Apteekkien Eläkekassassa vapaaehtoisen eläketurvan siirtämisestä tehdään päätös lähitulevaisuudessa.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

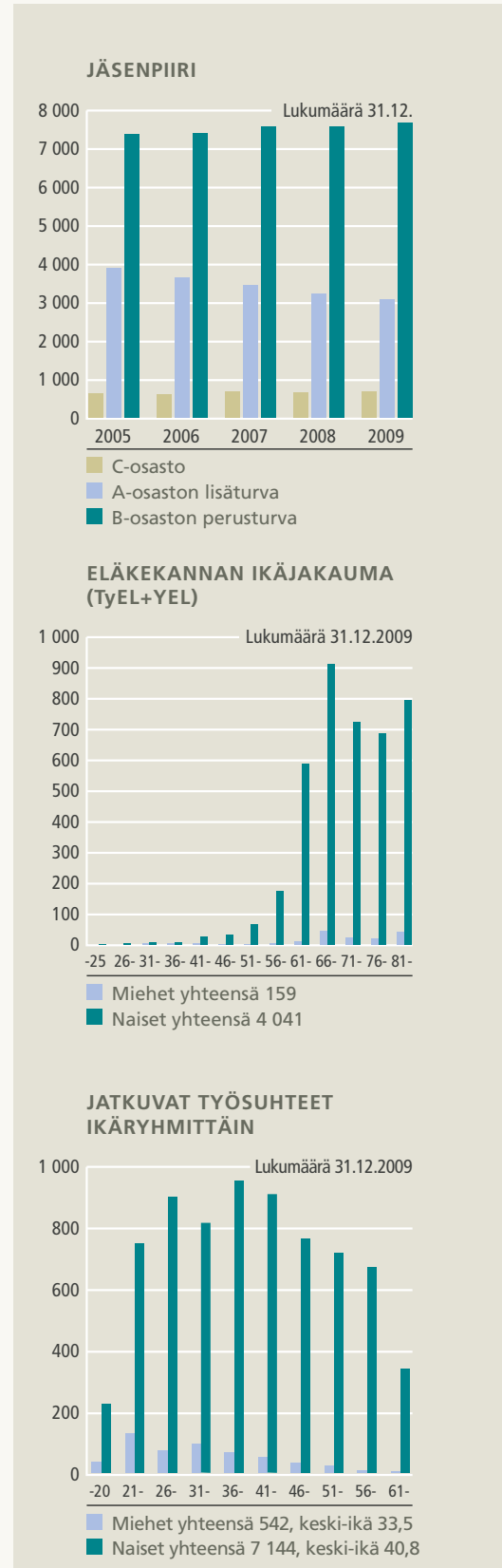
Eläkelaitoksen vastuuvälille on asetettu tuottovaatimus, mikä koostuu kolmesta osasta: rahastokorosta, eläkevastuun

täydennyskertoimesta ja osaketuotto-kertoimen perusteella lasketusta osasta. Rahastokorko on kolme prosenttia. Täydennyskerroin perustuu eläkelaitosten keskimääräiseen vakavaraisuuteen. Mitä korkeampi vakavaraisuus on, sitä korkeampi on tuottovaatimus. Osaketuotto-kertoimen perusteella määräytyvä tuottovaatimus puolestaan perustuu siihen tuottoon, jonka eläkelaitokset keskimäärin saavat noteerattuihin osakkeisiin tekemistään sijoituksista. Osakkeista saadut tuotot nostavat tai laskevat tuottovaatimusta kymmenellä prosentilla toteutuneesta tuotosta. Jos tuotto on negatiivinen, tuottovaatimus laskee ja jos positiivinen, tuottovaatimus nousee. Oletuksena voidaan pitää, että normaaliaikoina kokonaistuottovaatimus on noin kuusi prosenttia eli neljä prosenttia reaalisesti. Lähivuosina tämäntasoinen tuoton saavuttaminen on erittäin haasteellista.

Eläkekassan hallitus vahvistaa vuosittain eläkekassan sijoitusallokaation siten, että tuotto-odotus on mahdollisimman korkea hallituksen asettaman riskitason puitteissa. Riskitaso riippuu eläkekassan vakavaraisuudesta. Hyvä sijoitustuotto edellyttää aina riskinottoa. Tuottotavoite asetetaan taloussuhdanteista riippuen riittävästi vähimmäistavoitteen yläpuolelle eläkekassan kilpailukyvyyn säilyttämiseksi. Tavoitteena on keskimääräistä vakuutusyhtiötä parempi tuotto, jotta maksutasoon vaikuttaa merkittävästi myös alan työkyvyttömyysriski, jonka kehitys apteekkilalla on vuosituuhannen alun huonojen vuosien jälkeen vuodesta 2005 lähtien edennyt hyvään suuntaan.

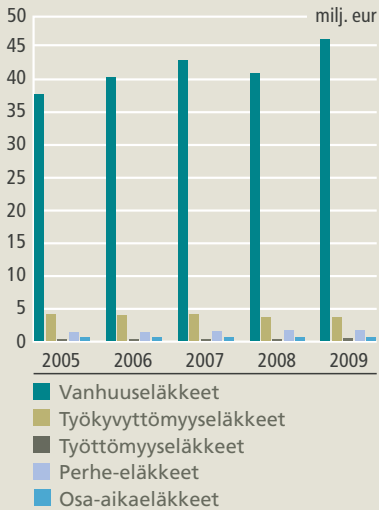
ELÄKKEET

Vuonna 2009 Apteekkien Eläkekassa maksoi eläkkeitä ja muita korvauksia yhteensä 60,6 (54,9) miljoonaa euroa, joka oli 10,4 (8,0) prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Eläkepäätöksiä annettiin vuoden 2009 aikana yhteensä 710 (748), joka oli viisi prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Eläkehakemuksia hylättiin 23 (28) kappaletta. Ennakkolaskelmia

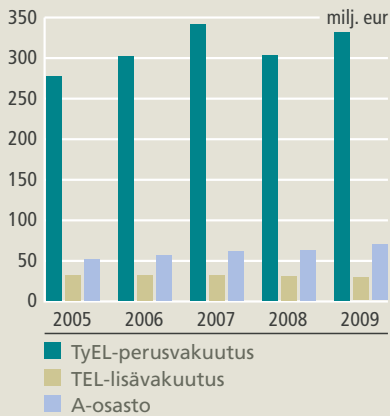

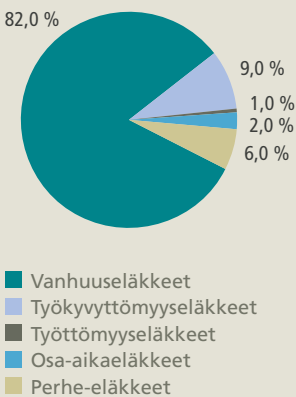
MAKSETUT PERUSELÄKKEET (TyEL+YEL)

ELÄKEVASTUUT

ELÄKKEENSAAJAT ELÄKE-LAJEITTAIN (TyEL+YEL) 2009

valmisteltiin 310 (265) eli lähes 17 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Laskelmista lähes 71 (79) prosenttia koski vanhuuseläkkeitä.

Eläkkeitä korotettiin toimintavuoden alussa 0,26 prosentilla.

Eläkkeensaajia oli toimintavuoden päättyessä 4 719 (4 646) eli 73 (102) enemmän kuin edellisellä vuonna. Eläkkeensaajista 94 (93,8) prosenttia oli naisia.

ELÄKEVASTUUT

Eläkekassan kokonaisvastuu oli vuoden 2009 lopussa 430,6 (396,2) miljoonaa euroa. TyEL -perusturvan vastuu oli 331,6 (303,8) miljoonaa euroa. TEL -lisäturvan vastuu oli 29,3 (30,1) miljoonaa euroa. Yhteensä B-osaston vastuu oli 360,9 (333,9) miljoonaa euroa, josta lisävakuutusvastuun muodossa olevaa puskuria oli 29,6 (24,1) miljoonaa euroa. Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu, joka oli vuonna 2008 negatiivinen 11,6 miljoonaa euroa supistui vielä negatiivisena pysyneeseen 2,5 miljoonaan euroon hyvien osaketuottojen johdosta. B-osaston vastuuvelan kate oli vakavaraisuuslain mukaisesti laskettuna 376,9 miljoonaa euroa ja koko omaisuuden arvo oli 392,4 miljoonaa euroa.

A-osaston vastuu oli 69,8 (62,3) miljoonaa euroa, josta indeksikorotusvastuuta oli 7,9 (6,7) miljoonaa euroa. Vastuu laskettiin vuonna 2008 poikkeuksellisesti käyttämällä diskonttokorkona 3,75 prosenttia. Nyt tilanteen parannuttua käytettiin jälleen vakiintunutta 3,5 prosentin korkoa, josta johtuen vastuu kasvoi merkittävästi. Vuoden lopussa päättyneet eläke-etuuksien ansainnan päättyminen ja etuuksien muuttuminen vapaakirjoiksi sekä tuleva siirto henkiyhtiöön vaikuttivat myös vastuun määrään. Vuonna 2008 vastuun katteen riittävyyden osalta oli ongelmia, mutta nyt tilanne on jälleen hyvä. Vastuuvelan kate oli 70,9 (63,3) miljoonaa euroa. A-osaston koko omaisuus käyvin arvoon laskettuna oli 73,5 (63,3) miljoonaa euroa.

YEL:n mukaisessa C-osastossa ei ole vastuuvakaa; vastuuta muodostuu vain, jos kassalla on maksamatta olevia vakuutusmaksusaatavia.

Eläkekassan koko omaisuuden käypä arvo oli 465,9 miljoonaa euroa.

Katteet on laskettu eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain ja asetusten mukaisesti.

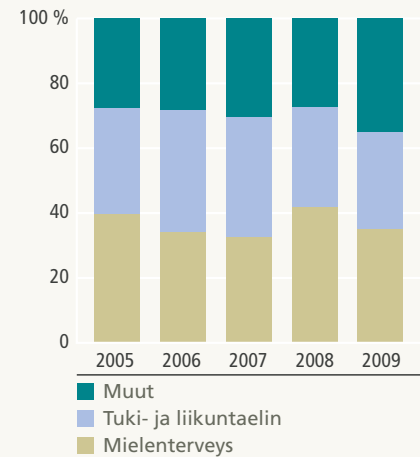
VAKUUTUSMAKSUT

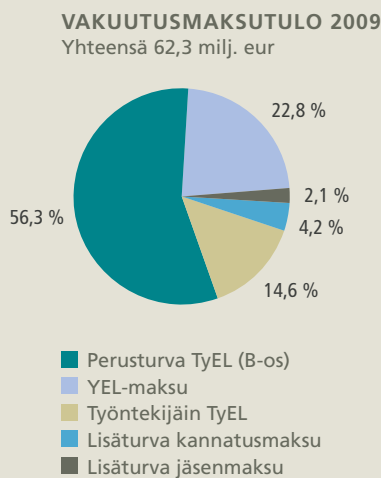
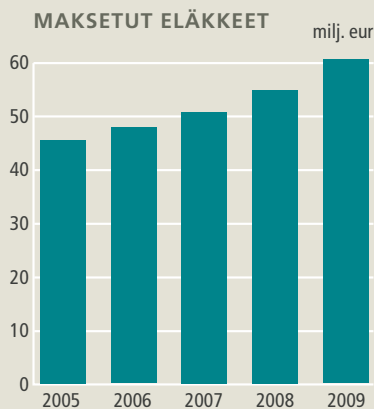
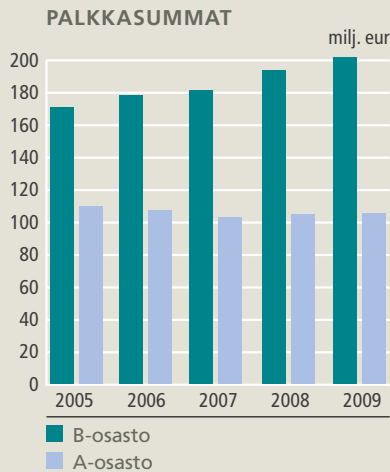
Kassan vakuutusmaksutulo oli yhteensä 62,3 (58,9) miljoonaa euroa. B-osaston eli TyEL:n vakuutusmaksutulo oli 44,2 (42,1) miljoonaa euroa. A-osaston jäsen- ja kannatusmaksut olivat yhteensä 3,9 (3,7) miljoonaa euroa.

C-osaston eli YEL:n maksutulo oli 14,2 (13,1) miljoonaa euroa eli nousua oli 8,2 prosenttia.

B-osaston palkkasumma oli 201,8 (193,4) miljoonaa euroa, jossa oli nousua 4,4 prosenttia. A-osaston palkkasumma oli 104,8 miljoonaa euroa eli pysyi ennallaan, vaikka osaston piirissä olevien jäsenten lukumäärä vähentyi 4,6 prosenttia.

MYÖNNETYT TYÖKYVYTTÖMYYS-ELÄKKEET DIAGNOOSIN MUKAAN

MYÖNNETYT ELÄKKEET JA KORVAUKSET (kpl)

	2009	2008
LAKISÄÄTEISET ELÄKKEET		
TyEL:n mukaiset (B-osasto)		
Peruseläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	143	149
Varhennetut vanhuuseläkkeet	9	4
Työkyvyttömyyseläkkeet	48	55
Kuntoutusrahat	2	5
Työttömyyseläkkeet	8	13
Perhe-eläkkeet	22	18
Osa-aikaeläkkeet	34	27
Lisäeläkkeet (TEL)		
Vanhuuseläkkeet	103	132
Varhennetut vanhuuseläkkeet	4	3
Työkyvyttömyyseläkkeet	17	14
Työttömyyseläkkeet	1	4
YEL:n mukaiset (C-osasto)		
Peruseläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	35	47
Työkyvyttömyyseläkkeet	1	-
Perhe-eläkkeet	5	4
Muut lakisäätöiset korvaukset		
Hautausavustukset	40	37
MUUT ELÄKKEET (A-OSASTO)		
Eläkkeet		
Vanhuuseläkkeet	147	160
Varhennetut vanhuuseläkkeet	3	2
Työkyvyttömyyseläkkeet	8	11
Työttömyyseläke	1	-
Perhe-eläkkeet	-	1
Muut korvaukset		
Hautausavustukset	33	26

Eläkekassan saama vastuunjakokorvaus vuonna 2009 oli TyEL:n osalta 8,4 (8,8) miljoonaa euroa. YEL:n osalta maksu vastuunjakoon oli 3,7 (3,9) miljoonaa euroa.

MAKSUTASO

Vuoden 2009 maksuprosentit olivat Apteekkien Eläkekassassa seuraavat:

B-osaston perusturva yht.	21,9 %
Työnantajan osuus keskim.	17,4 %
Työntekijän osuus keskim.	4,5 %
A-osasto lisäeläketurva yht.	3,73 %
Työnantajan osuus	2,50 %
Työntekijän osuus	1,23 %

Vuonna 2008 työnantajan kannatusmaksu oli B-osastossa keskimäärin 17,3 prosenttia ja työntekijän 4,5 prosenttia.

Vuodelle 2009 vahvistettu valtakunnallinen TyEL -maksutaso oli yrityksissä, joiden vuoden 2008 palkkasumma oli alle 1 686 000 euroa, ilman hyvityksiä ja työkyvyttömyysmaksuista annettua palautusta 22,4 prosenttia palkoista. Keskimääräinen yhtiöiden antama hyvitys oli 0,3 prosenttia ja työkyvyttömyysmaksun palautus 1,0 prosenttia palkoista, jolloin työnantajan maksu yhtiössä oli 16,4 prosenttia. Vakuutusyhtiöiden tapaan laskettaessa eläkekassan antama hyvitys oli 0,5 (0,6) prosenttia palkoista. Vakuutusyhtiöiden palautus työkyvyttömyyseläkemaksusta johtuu liikaa 90-luvulla perityistä maksuista. Eläkekassalla ei palautettavaa ole ollut, koska työkyvyttömyysmaksut ovat aina olleet oikealla tasolla. Yhteensä eläkekassan antama hyvitys oli 1,0 (1,1) miljoonaa euroa. Keskimääräisen työnantajan palkkasumma vuonna 2009 oli noin 310.000 euroa. Tällöin työnantajan saama hyvitys eläkekassasta oli 1.550 euroa ja 0,2 prosentin ero yhtiöiden keskimääräiseen hyvitykseen 620 euroa. Vakuutettua kohden hyvitys oli 127 euroa.

Työntekijän TyEL -maksu oli alle 53 vuotiaiden osalta 4,3 (4,1) prosenttia ja sitä vanhempien osalta 5,4 (5,2) prosenttia, mikä oli keskimäärin 4,5 prosenttia.

A-osaston kannatusmaksu oli 2,50 (2,27) prosenttia ja jäsenmaksu 1,23 (1,27) prosenttia. A-osastolle ei enää jatkossa perittäne maksuja johtuen uuden maksuperusteisen järjestelyn alkamisesta Mandatum Lifessä. Mahdollisuus maksujen perimiseen on edelleen olemassa, jos lopputilitys eläkekassassa sitä edellyttää, mutta se ei ole todennäköistä. On täysin mahdollista, että A-osastosta tapahtuu myöhemmin palautusta, mutta se siirretään B-osastolle ja siten alentamaan sen maksutasoa.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain YEL:n mukaisen vakuutusmaksuprosentin. Vuonna 2009 se oli 20,8 (20,6) prosenttia alle 53-vuotiailta yrittäjiltä ja sitä vanhemmilta 21,9 (21,7) prosenttia.

HOITOKULUT

Eläkekassan tuloslaskelman mukaiset hoitokulut, siltä osin kun ne eivät liity sijoitustoimintaan, ovat ostettuihin atk- ja aktuaaripalveluihin, henkilöstön palkkaukseen ja toimiston muihin menoihin liittyviä kuluja. Sijoitustoimintaan liittyvät hallintokulut otetaan huomioon sijoitustoiminnan kuluina. Eläkekassan B-osaston hoitokulut olivat 1,74 (1,72) miljoonaa euroa. Ne olivat 0,64 (0,66) prosenttia vakuutusmaksujen perusteena olevan palkkasumman ja YEL -työtulosumman yhteismäärästä laskettuna. A-osaston hoitokulut olivat 0,26 (0,24) miljoonaa euroa eli 0,25 (0,23) prosenttia vakuutusmaksujen perusteena olevasta palkkasummasta.

SIOITUSTOIMINTA

MARKKINAKATSAUS

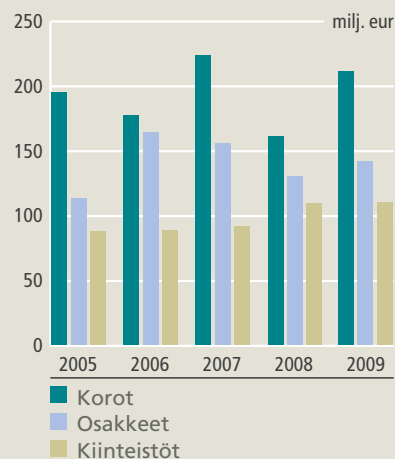
Vuoden 2009 alkupuolella tunnelma muuttui kun uutiset lähinnä yhdysvaltaisten pankkien tuloskunnosta olivat rohkaisevia ja samanaikaisesti eri maiden hallitukset ja keskuspankit jatkoivat voimakkaita elvytystoimia. Positiivinen tunnelma voimistui, kun ensimmäisiä merkkejä talouskasvun syöksyn päättymisestä alettiin

saada ennakoivien suhdanneindeksien muodossa. Kun lisäksi ensimmäisen vuosineljänneksen yritystulokset osoittautuivat pahimpia pelkoja paremmiksi, lähtivät osakemarkkinat vahvaan nousuun huhti - toukokuussa. Kesäkuukausina markkinat pysähtyivät vetämään henkeä alkuvuoden voimakkaiden liikkeiden jälkeen, mutta vuoden loppua kohden nousu jatkui, kun merkit talouskasvun elpymisestä lisääntyivät globaalisti.

Korkomarkkinoilla vuotta leimasi kaikkien korkojen lasku. Pitkissä valtionlainoissa lisääntynyt tarjonta nosti korkoja alkuvuonna, mutta vuoden loppua kohti mentäessä pitkät korot jatkoivat laskuaan. Yrityslainojen riskilisät alkoivat laskea erityisesti maaliskuun alusta lähtien kun näkymät taloudessa alkoivat olla vähemmän synkkiä ja tilanne alkoi selkeytyä mm. GM:n ja Chryslerin sekä Yhdysvaltojen pankkijärjestelmän osalta. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla riskilisien tiukentuminen jatkui, vaikka merkittävin korjausliike oli tapahtunut kesään mennessä. Yrityslainat tuottivatkin vuoden aikana erittäin hyvin.

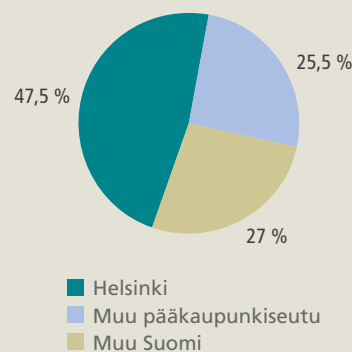
Välilliset eli rahastojen kautta toteutetut kiinteistösijoitukset kärsivät kohonneiden tuottovaatimusten ja rahoitukseen liittyvien ongelmien johdosta. Suorat kiinteistösijoitukset, erityisesti asuntosijoitukset, toimivat edelleen pääosin normaalisti, mutta vajaakäyttö liike- ja toimistokiinteistöissä tulee lisääntymään. Finanssikriisi vaikutti myös pääomasijoitusrahastojen menestykseen. Nämä sijoitukset tuottivat edelleen merkittäviä tappioita. Pääomasijoitusten elpymisestä on jo olemassa jonkinlaisia merkkejä, mutta kiinteistösijoitusten osalta nousevat korot ja toimitilojen vajaakäyttö johtavat edelleen sijoitusten arvojen laskuun. Hedge fund -sijoituksille vuosi 2009 oli suhteellisen vahva.

SIOITUKSET KÄYVIN ARVOIN

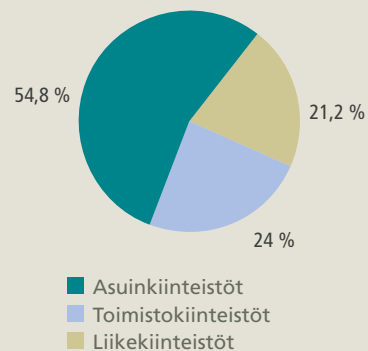
KIINTEISTÖKANTA ALUEITTAIN 31.12.2009

Yhteensä 45 milj. eur

KIINTEISTÖKANTA KÄYTTÖ-TARKOITUKSITTAIN 31.12.2009

Yhteensä 45 milj. eur

ELÄKEKASSAN SIJOITUKSET

Eläkekassan sijoitusten käyvin arvoon laskettu nettotuotto oli A-osastossa 12,3 prosenttia ja B-osastossa 11,4 prosenttia. A-osasto onnistui paikkaamaan edellisen vuoden tappion siten, että kahden viimeisen vuoden tuotto yhteensä oli 7,1 prosenttia positiivinen. B-osaston kohdalla osake- ja korkosijoitukset menestyivät erittäin hyvin, mutta koska lähes kolmannes salkun sijoituksista eli kiinteistöt, pääomasijoitukset ja raaka-ainesijoitukset tuottivat tappiota, ei kokonaistulos yltänyt korkeammalle.

Eri omaisuuslajien tuottoja on selostettu viereisen palstan taulukossa ja jäljempänä olevassa tekstissä.

KIINTEISTÖT

Kesällä 2008 alkanut kiinteistömarkkinoiden taantuma jatkui koko viime vuoden ja kaupankäynti kiinteistömarkkinoilla oli vähäistä. Osapuolten erilaiset näkemykset hinta- ja tuottotasosta sekä rahoituksen järjestämisen vaikeus ja kalleus olivat suurimmat syyt alhaiseen kiinteistökaupan volyyymiin. Tilanne Suomen kiinteistömarkkinoilla on edelleen odottava. Historiallisen alhaisen korkotason vuoksi kiinteistöjen pakkomyynnejä on kuitenkin ollut odotettua vähemmän. Positiivista on ollut suomalaisten kiinteistösijoitusten arvostustason säilyminen yllättävän vakaina reaalitalouden kehitykseen verrattuna. Monissa Euroopan maissa kiinteistöjen arvojen alenemiset ovat olleet huomattavasti suurempia.

Suorat kiinteistösijoitukset ja sijoitukset HYPO konseptin mukaisiin asunto-tontteihin tuottivat ennakko-odotusten mukaisesti. Tonttisijoituksia lisättiin vuoden aikana. Sen sijaan useiden kiinteistösijoitusrahastoihin tehtyjen sijoitusten tuotto-odotukset eivät toteutuneet. Kyseisten rahastojen arvot voivat toki jatkossa kehittyä positiivisesti, vaikka alkanut vuosi 2010 tulee vielä olemaan vaikea. Sekä asuntojen että toimitilojen vuokrauksen osalta vuosi 2009 oli hyvä.

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN

Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	B-osasto	A-osasto
Lainasaamiset	9,6	-
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾	15,8	16,5
<i>*josta korkorahastoja</i>	21,1	17,3
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ¹⁾	2,3	2,7
<i>*josta korkorahastoja</i>	0,8	1,2
Osakkeet ja osuudet	23,4	31,8
Kiinteistösijoitukset ²⁾	-1,2	5,3
<i>*josta sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä</i>	-19,9	0,0
Sijoitukset yhteensä	11,6	12,5
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-0,2	-0,2
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	11,4	12,3

¹⁾ Sisältää ko. sijoituksiin tilastoitavien korkorahastojen tuotot

²⁾ Sisältää kiinteistösijoituksiin tilastoitavien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotot

SIJOITUSTOIMINNAN TUOTTOPROSENTIT 2005-2009

	2009	2008	2007	2006	2005
A-osasto	12,3	-4,6	5,0	6,6	7,2
B-osasto	11,4	-14,7	7,0	9,2	9,9

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTOERITTELY JA TULOS, 1000 €

B-osasto	2009	2008
Suorat nettotuotot	10 391,0	8 922,5
Lainasaamiset	548,4	17,6
Joukkovelkakirjalainat	3 450,8	2 445,8
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	711,9	1 506,0
Osakkeet ja osuudet	920,5	221,4
Kiinteistösijoitukset	5 260,9	4 712,4
Muut sijoitukset	-	-
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut ¹⁾	-501,5	19,4
Arvonmuutokset kirjanpidossa ²⁾	13 050,8	-54 041,1
Osakkeet ja osuudet	15 635,6	-48 909,3
Joukkovelkakirjalainat	3 250,6	-7 228,0
Kiinteistösijoitukset	-5 835,4	2 096,3
Muut sijoitukset	-	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	23 441,8	-45 118,5
Arvostuserojen muutos ³⁾	15 795,0	-17 508,8
Osakkeet ja osuudet	5 154,3	-14 208,2
Joukkovelkakirjalainat	11 268,4	-2 763,4
Kiinteistösijoitukset	-627,8	-537,2
Muut sijoitukset	-	-
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	39 236,8	-62 627,3
Vastuuvelan tuottovaatimus ⁴⁾	-18 754,8	916,7
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	4 687,0	-44 201,9
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	20 482,0	-61 710,6

¹⁾ Sisältää sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin

²⁾ Myyntivoitot ja -tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset

³⁾ Taseen ulkopuoliset arvonmuutokset

⁴⁾ Vuonna 2008 täydennyskerrointa vastaavaa korkotuottovaatimusta ei lueta mukaan vastuuvelan tuottovaatimukseen

Asuntojen taloudellinen vuokrausaste oli 99,5 prosenttia ja toimisto- ja liiketiloista joulukuussa tyhjänä oli ainoastaan yksi pieni toimistotila. Toimitilojen taloudellinen vajaakäyttöaste oli vain 0,1 prosenttia. Tilanne ei kuitenkaan jatkossa tule toimitilojen osalta säilymään näin hyvänä vaan tyhjien tilojen määrä tulee kasvamaan selvästi. Kyseessä on yleinen trendi, joka koskettaa kaikkia tilojen tarjoajia. Toimistotilojen vajaakäyttöaste pääkaupunkiseudulla on tällä hetkellä yli kymmenen prosenttia eikä se kuluvan vuoden aikana tule laskemaan. Eläkekassan vuokra-asuntojen asukasvaihtuvuus on säilynyt edellisen vuoden tasolla ollen noin 30 prosenttia.

Toimintavuoden aikana ei tehty merkittäviä kiinteistökohteiden realisoitunteja. Asunto Oy Vaasankatu 2:sta myytiin yksi asunto ja pieni toimistohuoneisto. Lisäksi Helsingin Viikistä myytiin yksi HYPO konseptin mukainen asuinkerrostalotontti ja myös osalunastuksia tonteista tapahtui. Varoja sijoitettiin useisiin hyvän sijainnin omaaviin konseptin mukaisiin asuntotontteihin. Muita suoria kiinteistöinvestointeja ei tehty. Kiinteistörahastot kutsuivat vuoden aikana lisää pääomia.

HYPO konseptin mukaisiin asuinkerrostalotontteihin ja samalla periaatteella toimivaan Suomen Osatontti Ky rahastoon tehtyjen sijoitusten osuus oli jo 40 prosenttia eläkekassan koko kiinteistöomaisuudesta. Sijoitukset listaamattomiin kiinteistörahastoihin muodostavat runsaan viidenneksen ja suorat kiinteistöinvestointitukset vajaan 40 prosenttia kaikista kiinteistöinvestointeista.

A-osasto

Kiinteistöinvestointien osuus oli vuoden lopussa 17,5 prosenttia kaikista sijoituksista. Kiinteistöinvestointien tuotto oli 5,3 prosenttia. A-osaston kiinteistöomaisuus jakautui siten, että perinteisiä suoria kiinteistöinvestointeja oli noin 40 prosenttia ja vuokrattavia tontteja noin 60 prosenttia.

B-osasto

Kiinteistöinvestointien osuus sijoitussalkusta oli vuoden lopussa 25,0 prosenttia, josta suoria kiinteistöinvestointeja oli noin 40

prosenttia, vuokrattavia tontteja noin kolmannes ja epäsuoria listaamattomia noin neljännes. Osaston kiinteistöinvestointien tuotto oli -1,2 prosenttia.

LAINAT

A-osasto

Osastolla on jäljellä yksi laina, mikä on kassan antama korkotukilaina osaston omistamalle vuokra-asuntoyhtiölle määrältään 1,5 miljoonaa euroa.

B-osasto

Lainoja oli toimintavuoden päättyessä 15,1 miljoonaa euroa. Lainoista 10,0 miljoonaa oli eläkekassan omistamille asuntoyhtiöille myönnettyjä korkotukilainoja. Asuntoyhtiöille myönnettyjen lainojen osuus on otettu huomioon kiinteistöinvestointeissa, joten näiden lainojen osuutta eikä tuottoa kassan sijoitusomaisuudesta ei ole laskettu erikseen.

Muita lainoja on kuusi kappaletta yhteensä 5,1 miljoonaa euroa, jotka on annettu eläkekassan osaomistamille kiinteistörahastoille.

KORKOSIJOITUKSET

A-osasto

Korkosijoitusten osuus koko sijoitusomaisuudesta oli vuoden lopussa 74,8 prosenttia. Rahamarkkinasijoitusten osuus korkosijoituksista oli 8 prosenttia ja yrityslainojen 55,2 prosenttia jakaantuen siten, että investment grade sijoitusten osuus oli 82 prosenttia ja high yield sijoitusten osuus 18 prosenttia. Vuoden lopussa osaston varoja, pääosin valtionlainasijoituksia ja käteistä, siirrettiin vakuutusyhtiöön jatkossa tapahtuvan siirron ja hyvän korkotuoton johdosta kapitalisaatiosopimukseen. Niiden osuus korkosijoituksista oli 36,8 prosenttia. Joukkovelkakirjasijoitusten tuotto oli erittäin hyvä 16,5 prosenttia ja rahamarkkinasijoitusten 2,7 prosenttia.

B-osasto

Korkosijoitusten osuus koko sijoitusomaisuudesta oli vuoden lopussa 44 prosenttia. Rahamarkkinasijoitusten osuus

korkosijoituksista oli 15,3 prosenttia, valtionlainojen 10,8 prosenttia, yrityslainojen 57,7 prosenttia jakaantuen siten, että investment grade sijoitusten osuus oli 62 prosenttia ja high yield sijoitusten 38 prosenttia. Kehittyvien markkinoiden lainojen osuus oli 4,5 prosenttia ja muiden korkosijoitusten osuus 11,7 prosenttia. Joukkovelkakirjasijoitusten tuotto oli erittäin hyvä 15,8 prosenttia ja rahamarkkinasijoitusten 2,3 prosenttia.

OSAKESIJOITUKSET

A-osasto

Osastolla ei ole sijoituksia suoraan listattuihin yhtiöihin, vaan sijoitustoiminta tapahtuu rahastojen kautta. Listattuihin osakkeisiin sijoittavien rahastojen osuus A-osaston sijoitussalkusta oli vuoden lopussa 7,6 prosenttia. Kotimaisten osakerahastojen osuus osakesalkusta oli 15, eurooppalaisten 63, Pohjois-Amerikan 20, ja kehittyvien markkinoiden 2 prosenttia. Osakesijoitusten tuotto oli 27,2 prosenttia. Tuotto jäi B-osastosta johtuen siitä, että A-osastossa hyvin tuottaneiden kehittyvien markkinoiden osakkeet eivät ole katekelpoisia eikä niihin siten voi sijoittaa merkittävästi.

B-osasto

Listattuihin osakkeisiin sijoittavien rahastojen osuus sijoitussalkussa oli vuoden lopussa 22 prosenttia. Kotimaisten osakesijoitusten osuus osakesalkusta oli 12, Eurooppalaisten 35, Pohjois-Amerikan 10, globaalien 17 ja kehittyvien markkinoiden 26 prosenttia. Osakesijoitusten tuotto oli 38 prosenttia. Pääomasijoitusten tuotto oli negatiivinen -14,8 prosenttia. Noteeraamattomien osakesijoitusten tuotto oli negatiivinen -10,4 prosenttia. Sivulla 12 (Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin) taulukossa osakesijoitusten tuotossa ovat mukana myös hedge fundien ja pääomasijoitusten tuotot.

MUUT SIIJOITUKSET

Muihin sijoituksiin on luettu hedge fund -rahastosijoitukset ja hyödykesijoitukset.

A-osasto

A-osastossa ei ole muita sijoituksia.

B-osasto

B-osastossa absoluuttisten sijoitusten osuus sijoitussalkusta oli 4,1 ja hyödykesijoitusten 0,6 prosenttia. Absoluuttisten sijoitusten tuotto oli 21,6 ja hyödykesijoitusten negatiivinen -11,8 prosenttia.

VAKAVARAISUUS

Vakavaraisuus B-osastossa oli suhteessa vakavaraisuuslaskennassa käytettyyn vastuovelkaan 24,6 (18,9) prosenttia. Vakavaraisuus oli 3,2 (2,9) kertaa vakavaraisuusrajan edellyttämä määrä. Vakavaraisuutta kuvaavat tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia vuosiin ennen vuotta 2008, sillä ne on laskettu vuosina 2008-2010 voimassa olevan poikkeuslain mukaisesti. Aiempiin vuosiin vertailukelpoinen vakavaraisuus oli

19,6 (14,1) prosenttia. Toimintapääoma oli yhteensä 78,3 (56,2) miljoonaa euroa, josta lisävakuutusvastuuta oli 29,6 (24,1) ja arvostuseroja 31,4 (15,6) miljoonaa euroa. Loput 13,3 (12,4) miljoonaa euroa oli tilapäislain mukaisesti tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavaa erää.

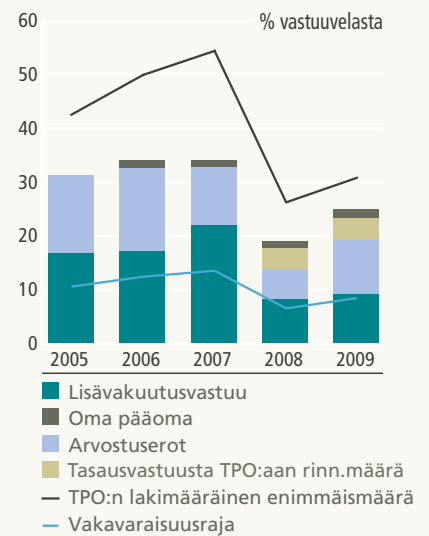
Vuonna 2007 toteutettiin ensimmäisen kerran uuden lainsäädännön mukainen siirto osaketuottosidonnaiseen lisävakuutusvastuuseen, jonka suuruus määräytyy keskimääräisen eläkevakuuttajien listatuista yhtiöistä saaman osaketuoton perusteella. Eläkekassan osalta siirto tähän puskuriin vuonna 2007 oli 0,07 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 lopulla voimaan tulleen poikkeuslain mukaisesti osaketuottosidonnaiseen lisävakuutusvastuuseen liittynyt siirtymäkausi poistui. Kun osakesijoitusten tuotot olisivat aiemman lain mukaisesti vaikuttaneet eläkelaitoksilta vaadittavaan tuottoon vain neljän prosentin painolla, vuodesta 2008 lähtien paino on ollut 10 prosenttia. Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu alensi 2008

osakekurssien laskun johdosta eläkekassan vastuovelkaa eli tavallaan tuottovaatimusta 11,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2009 puolestaan nousseet osakekurssit aiheuttivat sen, että osaketuottosidonnaiseen vastuovelkaan siirrettiin tuottoja 9,0 miljoonaa euroa eli tämä vastuuelka on enää 2,5 miljoonaa euroa negatiivinen.

A-osastossa ei varsinaisesti ole olemassa vakavaraisuusvaatimuksia, mutta eräänlaisena puskurina siellä toimii ns. indeksikorotusvastuu, jota voidaan käyttää indeksikorotusten ja perustemuutosten aiheuttaman vastuun kattamiseen. A-osastossa indeksikorotusvastuuta kartutettiin 1,2 (purettiin 1,0) miljoonaa euroa ja sitä on 7,9 miljoonaa euroa eli 12,8 prosenttia varsinaisesta eläkevastuusta.

TOIMINTAPÄÄOMA JA SEN RAJAT PROSENTEINA VAKAVARAISUUSRAJOJEN LASKENNASSA KÄYTETYSTÄ VASTUVELASTA		
	% 2009	% 2008
Toimintapääoma	24,7	19
Lisävakuutusvastuu	9,3	8,1
Oma pääoma	1,3	1,4
Arvostuserot	9,9	5,3
Tasausvastuusta TPO:aan rinn.määrä	4,2	4,2
Vakavaraisuusraja	7,6	6,6
Toimintapääoman enimmäismäärä	30,6	26,3

VAKAVARAISUUDEN KEHITYS

■ TULOSLASKELMA

(1 000 €)	Yhteensä 1.1.-31.12.2009	Yhteensä 1.1.-31.12.2008	B-osasto 1.1.-31.12.2009	B-osasto 1.1.-31.12.2008	A-osasto 1.1.-31.12.2009	A-osasto 1.1.-31.12.2008
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA						
Vakuutusmaksutulo						
Lakisääteisten eläkkeiden kannatusmaksut	58 401	55 145	58 401	55 145		
Muiden eläkkeiden kannatusmaksut	2 623	2 349			2 623	2 349
Muiden eläkkeiden jäsenmaksut	1 290	1 358			1 290	1 358
Muiden eläkkeiden kannatus- ja jäsenmaksut	3 913	3 706	0	0	3 913	3 706
Vakuutusmaksutulo yhteensä	62 314	58 851	58 401	55 145	3 913	3 706
Sijoitustoiminnan tuotot	54 794	27 760	49 278	22 679	5 516	5 081
Korvauskulut						
Lakisääteisten eläkkeiden maksetut korvaukset	-53 108	-47 842	-53 108	-47 842		
Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutos	-10 568	-14 232	-10 568	-14 232		
Muiden eläkkeiden maksetut korvaukset	-997	-896			-997	-896
Muiden eläkkeiden korvausvastuun muutos	-580	-632			-580	-632
Korvauskulut yhteensä	-65 253	-63 601	-63 676	-62 073	-1 576	-1 528
Vakuutusmaksuvastuun muutos						
Lakisääteiset eläkkeet	-16 385	53 814	-16 385	53 814		
Muut eläkkeet	-6 902	-777			-6 902	-777
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä	-23 287	53 037	-16 385	53 814	-6 902	-777
Hoitokulut	-2 001	-1 954	-1 739	-1 715	-262	-239
Sijoitustoiminnan kulut	-26 524	-74 042	-25 836	-67 797	-687	-6 245
Vakuutustekninen tulos	42	51	42	51	0	0
MUU KUIN VAKUUTUS- TEKNINEN LASKELMA						
Muut kulut	0	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) varsinaisesta toiminnasta	42	51	42	51	0	0
Tuloverot						
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-42	-51	-42	-51		
	-42	-51	-42	-51	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	0	0	0

(1 000 €)	Yhteensä 31.12.2009	Yhteensä 31.12.2008	B-osasto 31.12.2009	B-osasto 31.12.2008	A-osasto 31.12.2009	A-osasto 31.12.2008
VASTAAVAA						
Aineettomat hyödykkeet						
Sijoitukset						
Kiinteistösjoitukset						
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	65 206	61 766	54 721	52 396	10 485	9 370
Lainasaamiset omilta kiinteistöyrityksiltä	11 545	11 716	10 004	10 004	1 541	1 712
Kiinteistösjoitukset yhteensä	76 751	73 483	64 725	62 400	12 026	11 083
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	245 766	219 491	229 579	191 826	16 187	27 664
Rahoitusmarkkinavälineet	91 000	76 597	52 222	55 011	38 778	21 586
Muut lainasaamiset	5 061	5 402	5 061	5 402		
Talletukset	9 596	9 122	7 596	9 122	2 000	0
Muut sijoitukset yhteensä	351 424	310 612	294 458	261 362	56 965	49 250
Sijoitukset yhteensä	428 174	384 094	359 183	323 762	68 991	60 333
Saamiset						
Muut saamiset	333	122	329	117	4	5
Muu omaisuus						
Aineelliset hyödykkeet						
Koneet ja kalusto	91	108	91	108		
Rahat ja pankkisaamiset	978	6 213	555	5 716	423	497
Muu omaisuus	251	227	244	224	7	3
Muu omaisuus yhteensä	1 320	6 548	890	6 048	430	500
Siirtosaamiset	6 871	11 563	6 411	10 006	459	1 556
VASTAAVAA YHTEENSÄ	436 698	402 327	366 814	339 933	69 885	62 394

(1 000 €)	Yhteensä 31.12.2009	Yhteensä 31.12.2008	B-osasto 31.12.2009	B-osasto 31.12.2008	A-osasto 31.12.2009	A-osasto 31.12.2008
VASTATTAVAA						
Oma pääoma						
Vararahasto	823	823	823	823		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	3 280	3 280	3 280	3 280		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	0		
Oma pääoma yhteensä	4 103	4 103	4 103	4 103		
Vakuutustekninen vastuvelka						
Lakisääteiset eläkkeet						
Vakuutusmaksuvastuu	183 118	172 197	183 118	172 197		
Korvausvastuu	148 182	137 614	148 182	137 614		
Lisävakuutusvastuu	29 591	24 127	29 591	24 127		
Lakisääteisten eläkkeiden vastuvelka yhteensä	360 891	333 938	360 891	333 938		
Muut eläkkeet						
Vakuutusmaksuvastuu	51 700	45 988			51 700	45 988
Korvausvastuu	10 139	9 559			10 139	9 559
Indeksikorotusvastuu	7 916	6 725			7 916	6 725
Vakuutustekninen vastuvelka yhteensä	430 646	396 211	360 891	333 938	69 754	62 273
Velat						
Muut velat	1 381	1 323	1 357	1 296	24	27
Siirtovelat	569	690	463	596	106	94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	436 698	402 327	366 814	339 933	69 885	62 394

(1 000 €)	Yhteensä 1.1.-31.12.2009	Yhteensä 1.1.-31.12.2008	B-osasto 1.1.-31.12.2009	B-osasto 1.1.-31.12.2008	A-osasto 1.1.-31.12.2009	A-osasto 1.1.-31.12.2008
Lakisääteisten eläkkeiden vakuutusmaksutulo						
TyEL:n mukainen						
Työntekijän osuus	9 090	8 682	9 090	8 682		
Työnantajan osuus	35 149	33 377	35 149	33 377		
TyEL:n mukainen yhteensä	44 239	42 059	44 239	42 059		
YEL:n mukainen	14 162	13 086	14 162	13 086		
Yhteensä	58 401	55 145	58 401	55 145		
Vakuutusmaksuvastuun muutos						
Lakisääteiset eläkkeet						
TyEL	-16 385	53 814	-16 385	53 814		
YEL	0	0	0	0		
Yhteensä	-16 385	53 814	-16 385	53 814		
Korvauskulut						
Lakisääteiset eläkkeet						
Maksetut eläkkeet						
TyEL	-45 132	-41 325	-45 132	-41 325		
YEL	-14 252	-12 472	-14 252	-12 472		
Maksetut eläkkeet yhteensä	-59 384	-53 797	-59 384	-53 797		
Vastuunjakokorvaukset						
TyEL	8 489,02	8 964,11	8 489,02	8 964,11		
YEL	-1 970,39	-2 729,33	-1 970,39	-2 729,33		
Vastuunjakokorvaukset yhteensä	6 518,63	6 234,78	6 518,63	6 234,78		
Osuus työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteelle karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta	1 729	1 023	1 729	1 023		
YEL:n valtion osuus	-1 776	-1 129	-1 776	-1 129		
	-48	-106	-48	-106		
Muut korvaukset	-195	-173	-195	-173		
Lakisääteiset eläkkeet yhteensä	-53 108	-47 842	-53 108	-47 842		
Muut eläkkeet						
Maksetut eläkkeet	-927	-848	0	0	-927	-848
Muut korvaukset	-69	-48	0	0	-69	-48
Muut eläkkeet yhteensä	-997	-896	0	0	-997	-896
Korvauskulut yhteensä	-54 105	-48 738	-53 108	-47 842	-997	-896

(1 000 €)	Yhteensä 1.1.-31.12.2009	Yhteensä 1.1.-31.12.2008	B-osasto 1.1.-31.12.2009	B-osasto 1.1.-31.12.2008	A-osasto 1.1.-31.12.2009	A-osasto 1.1.-31.12.2008
Hoitokulut						
Palkat ja palkkiot						
Hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot	-42	-42	-36	-36	-6	-6
Muut palkat	-435	-474	-374	-408	-61	-66
Yhteensä	-476	-515	-410	-443	-67	-72
Eläkekulut	-132	-114	-113	-98	-19	-16
Muut henkilösivukulut	-55	-55	-48	-48	-7	-8
Lakisääteiset maksut	-230	-256	-226	-250	-4	-5
ATK-palvelut	-590	-541	-493	-465	-97	-76
Muut hoitokulut	-518	-472	-449	-411	-69	-62
Yhteensä	-2 001	-1 954	-1 739	-1 715	-262	-239
Lakisääteiset maksut						
ETK :n kustannusosuus	-203	-217	-203	-217		
Oikeushallintomaksu	-14	-13	-12	-11	-2	-2
FIVA:n valvontamaksu	-13	-26	-11	-22	-2	-4
Muut erät	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	-230	-256	-226	-250	-4	-5
Tilintarkastajan palkkiot						
Tilintarkastuspalkkiot	-15	-20	-13	-17	-2	-3
Muut palkkiot	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	-15	-20	-13	-17	-2	-3

ARVOSTUSPERIAATTEET

Kiinteistösisjoitukset on kirjattu hankintahintaan tai sitä alempan käypään arvoon tai kaupan esisopimuksessa sovittuun kauppahintaan. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot on määritelty kohteittain vakuutusvalvontaviraston edellyttämällä tavalla perustuen kassan omien asiantuntijoiden sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintamenuon, jos niiden arvo on pysyvästi alkuperäistä hankintamenua suurempi. Kiinteistösisjoitusten käypä arvo arvioidaan vuosittain ja vuoden 2009 tilinpäätöksessä ei ole tehty arvonorotuksia eikä arvonalennuksia.

Osakkeet ja osuudet on kirjattu taseessa hankintamenuon tai sitä alempan

käypään arvoon. Osakkeista ja osuuksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset on palautettu tulosvaikutteisesti hankintamenuon käyvän arvon nousua vastaavalta osalta, kuitenkin niin, ettei alkuperäinen hankintahinta ole ylittynyt. Noteerattujen arvopapereiden käypinä arvoina on käytetty tilinpäätöspäivän viimeistä saatavilla olevaa ostokurssia. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty viimeisintä saatavissa ollutta hallinnointiyhtiön laskemaa rahasto-osuuden arvoa tai sen puuttuessa hankintamenua. Muiden osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona on käytetty hankintahintaa tai todennäköistä käypää arvoa. Sijoitusarvopapereiden myyntivoittojen ja -tappioiden laskennassa on käytetty keskihankintamenua.

Rahoitusmarkkinavälineet on kirjattu taseeseen hankintamenuon tai tätä alemman todennäköisen arvon määrällisenä, jota on oikaistu hankintamenuon ja nimellisarvon erotuksen jaksotuksella. Jaksotus on kirjattu korkotuottojen vähennykseksi tai lisäykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Hankintamenuon kirjattu jaksotusten määrä on ilmoitettu taseen liitetiedoissa. Korkotason vaihtelusta johtuvat arvomuutokset on huomioitu.

Vakuutusmaksusaamiset, lainasaamiset, muut saamiset ja talletukset on arvostettu nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen arvoon.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsinki 18. maaliskuuta 2010

Klaus Holttinen
Hallituksen puheenjohtaja

Katja Tanskanen

Anja Järvinen

Leena Tervonen

Sirkka Weckström

Leena Junntila

Kari Joutsa
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki 7. huhtikuuta 2010

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Tuomala
KHT

Juha Väisänen
KHT

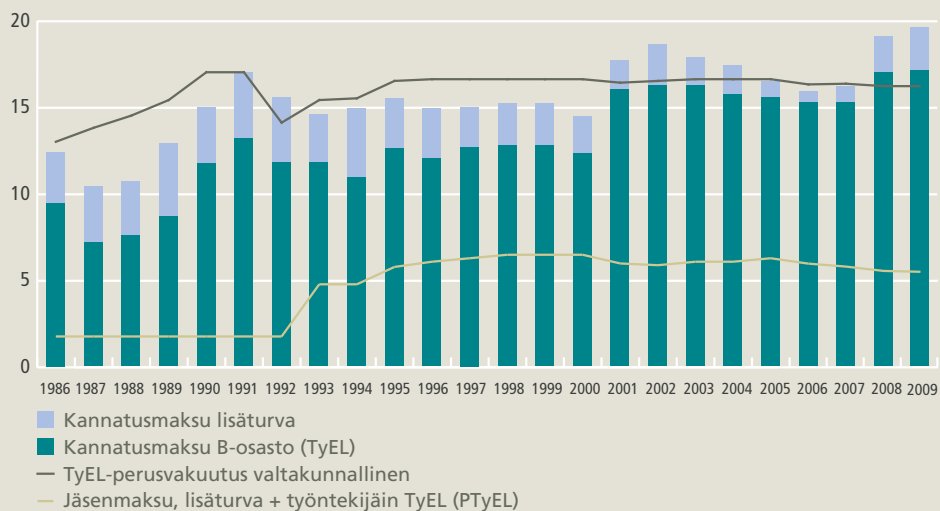

TUOTOT, MAKSETUT ELÄKKEET JA TASE (1 000 €)

Vuosi	Vakuutusmaksu- tulo	Sijoitustoiminnan nettotuotto	Tuotot yhteensä	Maksetut eläkkeet	Taseen loppusumma
1986	9 126,2	8 433,6	17 559,8	8 564,6	66 658,9
1987	8 466,7	12 629,6	21 096,3	10 155,9	79 629,6
1988	9 823,2	13 770,2	23 593,4	11 625,7	92 655,6
1989	12 295,9	12 985,1	25 281,0	13 516,8	99 407,6
1990	15 882,0	9 595,5	25 477,4	15 807,5	108 570,9
1991	19 321,6	11 461,0	30 782,6	18 628,0	120 889,6
1992	18 834,2	11 214,8	30 049,0	20 841,7	131 528,2
1993	21 304,7	12 999,7	34 304,5	22 011,4	143 759,6
1994	21 750,2	3 619,9	25 370,1	23 408,1	148 147,7
1995	25 162,1	10 851,3	36 013,4	25 062,9	161 656,5
1996	26 622,1	12 467,1	39 089,2	26 707,9	177 415,4
1997	28 418,9	17 417,5	45 836,4	27 835,9	197 231,5
1998	30 201,5	15 376,2	45 577,8	29 372,8	215 543,3
1999	31 269,8	23 600,1	54 870,0	31 204,4	242 559,3
2000	32 327,1	18 602,6	50 929,7	33 249,4	261 284,1
2001	38 429,3	1 470,7	39 900,0	35 993,9	269 307,5
2002	41 473,6	1 840,7	43 314,3	38 366,0	277 752,0
2003	43 668,9	18 628,7	62 297,6	40 622,3	303 871,4
2004	45 139,5	20 774,2	65 913,7	43 049,9	329 820,1
2005	48 056,1	26 360,3	74 416,4	45 670,8	363 856,9
2006	48 131,9	29 879,7	78 011,6	47 902,8	399 894,2
2007	51 683,0	39 341,3	91 024,3	50 789,6	442 519,6
2008	58 851,4	-46 281,9	12 569,5	54 866,8	402 326,9
2009	62 313,7	28 269,8	90 583,5	60 575,9	436 698,4

VAKUUTUSMAKSUPROSENTEJEJA

Arvostusero on omaisuuden käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero.

Indeksikorotusvastuuta voidaan käyttää eläkkeiden tuleviin indeksikorotuksiin sekä sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta A-osastossa.

Kokonaishoitokulut sisältävät tuloslaskelmalla olevat hoitokulut ja sijoitustoiminnan hoitokulut.

Korvausvastuu on jo sattuneista eläketapauksista tulevaisuudessa maksettavaksi tulevien menojen tilinpäätökseen kirjattu arvio.

Liikevaihto on vakuutusmaksutulo lisätynä sijoitustoiminnan nettotuotolla ja muilla tuotoilla.

Lisävakuutusvastuu on toimintapääomaan luettava vastuuvelan osa, jolla tasoitetaan sijoitusten arvojen vaihtelujen vaikutuksia.

Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin saadaan, kun sijoitustoiminnan nettotuotoista ja arvostuserojen muutoksesta vähennetään vastuuvelan tuottovaatimus.

Tasointuvastuu on vakuutusliikkeen tuloksista kerätty puskuri, jolla varaudutaan niihin vuosiin, joihin sattuu keskimääräistä enemmän eläketapahtumia.

Toimintapääoma koostuu omasta pääomasta, arvostuseroista ja lisävakuutusvastuusta. Toimintapääomalla tasataan sijoitustoiminnan riskejä. Lisäksi poikkeuslain-säädännön perusteella osa vastuuvelkaan

sisältyvästä tasausvastuusta rinnastetaan vuonna 2008–2010 toimintapääomaan.

Vakavaraisuusraja lasketaan sijoitusten riskejä kuvaavien arvojen avulla. Sijoitukset jaetaan ryhmiin niiden todellisten riskien mukaan. Vakavaraisuusraja lasketaan prosenttina vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta.

Vakuutusmaksuvastuu on tulevaisuudessa odotettavissa olevista eläketapauksista aiheutuvien menojen laskennallinen pääoma-arvo vähennettynä odotettavissa olevien tulojen pääoma-arvolla. Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy myös lisävakuutusvastuu. Vuodesta 2007 alkaen vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy osaketuotto-sidonnainen lisävakuutusvastuu, jonka määrä riippuu eläkelaitosten osakesijoitusten keskimääräisestä tuotosta. Osaketuottoihin sidottu osuus on vuodesta 2008 alkaen 10 prosenttia.

Vakuutustekninen vastuovelka jakautuu vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen. Vastuovelka on laskettu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti.

Vastuunjakokorvaukset määrittelevät eläkekassan osuuden yhteisesti kustannettavista eläkkeistä.

Vastuuvelan tuottovaatimus on taseen vastattavissa olevalle vastuuvelalle asetettu tuottovaatimus, joka muodostuu eläkevastuun laskemisessa käytettävästä rahastokorosta, eläkevastuun täydennyskertoimesta ja osaketuottokertoimesta.

APTEEKKIEN ELÄKEKASSA

Kalevankatu 13

00100 HELSINKI

Puhelin (09) 6126 270

Faksi (09) 6126 2710

www.aekassa.fi